

so se zahodne vlade me-
da za lahko dajo takšne
prosejane na jugoslovanski
ra-
nji, mi nismo pripravljene
dajati. Nismo Jugoslavije ni-
ko pripravljene, da bi prija-
telstvo kogarkoli kupili s
prošanjem svojega narodne-
ga ozemlja in pravice. Sklep z
8. oktobra je moral torej
do skrajnosti zaostriiti jugo-
slavsko-italijanske odnose.

Na Zahodu zdaj pojasnjuje-
jo, da je bilo treba gordijski
vzraz, presekati, da bi omogo-
čilo jugoslovansko - italijansko
sodelovanje. Kar se tiče nas,
mi odkrito rečemo, da ni-
mo tako zelo zainteresirani
za sodelovanje z Italijo, da
bi bili pripravljeni to sodelo-
vanje kupiti s svojim osnov-
nim narodnimi pravicami in
dajanjem koncesij italijan-
skemu imperializmu. Razen
tega smo globoko prepričani,
da je to nova nagrada, ki so jo
zahodne vlade sklenile dati
italijanskemu imperializmu,
samo povečala skomine itali-
janskega ekspanzionizma. Mi
ne sicer teh skomin ne boji-
mo, kajti za našimi mejami
ni za demarkacijsko črto med
cono A in cono B. Stoje zdru-
ženi narodi Jugoslavije in nj-
hova vojska, ki 'bodo znali
obraniti svoje koristi. Toda go-
vorimo, da bi lahko v takšnih
okoliščinah prišlo do razvijanja
priateljskega sodelovanja
med Italijo in Jugoslavijo ne-
posredni sporazum, pa tudi za
ceno hudih žrtev od strani Ju-
goslavije, zato, ker bi samo
takšen neposredni sporazum
omogočil, da bi prišlo potem
do odkritosrčnega jugoslovansko-italijanskega sodelovanja
v okviru katerega bi potlej
lahko obravnavali tudi takšno
vprašanje, kakor je problem
narodnih manjšin in drugo. Ti
naši napori pa niso rodili u-
spesha, torej ne sicer samo zato
zato, ker Italijanci niso želi-
li, ampak tudi zato, ker so

to je razumljivo, da smo mo-
gli na ta udarec tudi reagira-
ti samo na način, kakor ga
je formuliral tovariš Tito v
Leskovcu in Skoplju. V con
A so napadli naše narodne
pravice. V con A so napadli
naše ozemlje. Civilna ali vo-
jaška uprava cone A v rokah
Italijanov bi dejansko pome-
nila agresivno dejanje. Če bu-
to dejanje storjeno, bomo
moral storiti v con A u-
strezne ukrepe v smislu ne-
dvoumne Titove izjave v Le-
skovcu in Skoplju.

Ko pa postavljamo vpraša-
nje tako, hkrati odkrito iz-
javljamo, da smo pripravlje-
ni na pogajanja, ker ne želi-
mo napraviti to vprašanje od-
visno samo od propagandistič-
ne razprave najrazličnejših
mednarodnih organov, ki v
tem trenutku ne morejo ro-
diti sádov, kakršni so nam
vsem potrebni. Ker bi raje
imeli pogajanja z zainteresi-
ranimi strankami in nepo-
sredni sporazum celo za ce-
no novih žrtev. Samo ti dve
poti sta odprti. Tretje ni.

Odločno in jasno stališče
Jugoslavije je napotilo neka-
tere vodilne politike na za-
hodu, da so začeli trezno
razmišljati o smotnosti takš-
ne enostranske izpolnitve
sklepa, ki bi imela v Jugosla-
viji najhujše posledice. V re-
akciji jugoslovanske svetov-
ne javnosti je bila soglasna
obožba enostranskega dikta-
ta. Tisti, ki sta jim mir in
varnost na svetu res pri sr-
cu, zahtevajo, naj se sklep
z dne 8. oktobra razveljavi
in sprejme jugoslovanska po-

buda za sklicanje konference
zainteresiranih strank, da bi
našli miroljubno rešitev. V
Angliji so to vprašanje na po-
budo laburistov obravnavali
tudi v parlamentu. Ugotovilo
se je tisto, česar so se itali-
janski ekspanzionistični krogi
pač najmanj nadejali, namre-
č, Jugoslavija niti zdaj, po
tako vsestransko pripravljene-
nem naskoku z druge strani
Jadrana, ni ostala osamljena.

Edini, ki se iz vsega tega
ni ničesar naučil, je italijan-
ski irendentizem. To dokazuje
tudi ekspozice predsednika ita-
lijske vlade g. Pelle pred
italijanskim senatom dne 17.
oktobra 1953. Ne bom se zdaj
spuščal v razpravo na pod-
lagi netočnih dejstev v njego-
vem poročilu. Tudi se ne
mislim pomuditi na pobujanju
njegovih navedb o vzorcih na-
cionalni politiki Italije na
področju bitve Julijske kraji-
ne. Prvo vsekakor ni v čast
svojemu avtorju, drugo pa
demonstrirajo splošno znana
dejstva.

Vendar pa se bom še za hip
pomudil pri Pellovem vzpra-
ljanju na plebiscitu na STO.

Ni treba biti politik, da
lahko človek vnaprej ve, kakš-
ni bi bili rezultati morebitne-
ga plebiscita na STO. Tu je
potrebno samo malo znanja
v seštevanju in nič več. Po-
polnoma točno je, kar je pi-
sal te dni v 'Lindian Expressu'
g. E. Bevan, ko je rekel, da
je plebiscit v con A prera-
čunan na osvajanje jugoslo-
vanskega ozemlja z italijan-
skimi glasovi, skoncentrirani
v Trstu.

neumno zavržla svojo pravico
in dolžnost, da se o koristih
in pravicah narodov Jugosla-
vije pogaja samo jugoslovans-
ka vlada.

Ni treba posebej dokazova-
ti, da mi takšne kapitulantske
koncesije italijanskemu ek-
spanzionizmu ne moremo in
ne bomo dali.

V časniki lahko najdemo
še druge predloge. Nekateri
na pr. predlagajo, naj bi co-
no A izročili Italiji samo v
upravljanje, brez vseh cere-
monij, celo skrivaj, če tega
ne bi mogli storiti javno in
— brez formalnega vkora-
nja njenih oroženih sil, za-
vezniške orožene sile, ali
vsaj del njih, pa naj bi še
nadaleje ostal v Trstu.

«World Telegram» je v svo-
ji številki z dne 20. oktobra
t.i. opremil to kombinacijo
celo z grožnjo, da bi bilo tre-
ba «stroške za vzdrževanje
teh čet vzetih iz kateregakoli
maršala Trstu dodeljenega fon-
das».

Tovariš Tito je tudi na to
formulo nedavno jasno od-
govoril. Očitno je, da spre-
menjena zunanja oblika prav-
ni ne spremeni bistva tega
predloga, ki je samo nekoliko
«sfirizirana» sklep z dne 8.
oktobra. Po mirovni pogodbi
cono A začasno upravljaljo
angloameriške čete, cono B
pa jugoslovanske. Italija po-
temtakem cone A ne more
ne okupirati, ne upravljaliti.
Zato je naše glavno vpraša-
nje prav samo vprašanje u-
pravljanja cone A po Italiji,
vtem ko je vprašanje čet se-
kundarno. Bistvena je tu iz-
ročitev tega ozemlja Italiji,
do česar nimajo pravice niti
tisti, ki hočejo to darilo da-
ti, niti tisti, ki se bore za to,
da bi takšno darilo dobili.
Tu je torej razlog, zakaj mo-
ra biti naš odgovor na to
vprašanje jasen in nedvou-
men.

Prav tako hočejo razne for-
mulacije dnevnega redja
konference petih, da bi vskladili
nasprotujoče si zahteve Rima,
Beograda in zahodnih dežel.

Tu je treba predvsem po-
urediti, da je bistvena razli-
ka med konferenco, ki smo jo
predlagali mi, in konferenco,
ki je zdaj predmet posveto-
vanja med vladam. Konfe-
renca štirih, ki smo jo pre-
dlagali mi, naj bi razprav-
ljala in odločala samo o tem,
kako odstraniti nevarni polo-

lastno pristanebo na tem de-
lu svojega narodnega ozem-
lja, da bi lahko suvereno
izvršila to zvezo z ostalimi
svetom brez nevarnosti, da bi
lahko nosilec italijanske
ekspanzije to v kakem te-
žavnem trenutku v prihodno-
sti onemogočili. Mi imamo
stokrat prav, ko to zahteva-
mo, ker že zdaj prihajajo iz
Rima grožnje, ne samo na
nas naslov, marveč tudi na
naslov partnerjev Rima v
atlantskem paktu, da Italija
ne bo dovolila, da bi tržaško
ozemlje uporabljal v korist
Jugoslavije, zlasti pa ne za
mednarodne vojaške namene.
Med drugim je decembra 1952 izja-
vil tudi takratni minister za
narodno obrambo Paeclardi,
Sliehermu, v čem dejansko
želi, da bi tržaško vprašanje
uređili s sporazumom, ne pa
z diktatom, mora biti torej
jasno, da Titov predlog v Le-
skovcu odpira najširše možno-
sti sporazuma, samo če ga ti-
sti v Italiji hočejo. Prav to
pa je tisto, o čemer dvomimo.

Zdaj tudi iščejo razne for-
mulacije dnevnega redja kon-
ference petih, da bi vskladili
nasprotujoče si zahteve Rima,
Beograda in zahodnih dežel.

Tu je treba predvsem po-
urediti, da je bistvena razli-
ka med konferenco, ki smo jo
predlagali mi, in konferenco,
ki je zdaj predmet posveto-
vanja med vladam. Konfe-
renca štirih, ki smo jo pre-
dlagali mi, naj bi razprav-
ljala in odločala samo o tem,
kako odstraniti nevarni polo-

Prav tako hočejo razne for-
mulacije dnevnega redja kon-
ference petih, da bi vskladili
nasprotujoče si zahteve Rima,
Beograda in zahodnih dežel.

Tu je treba predvsem po-
urediti, da je bistvena razli-
ka med konferenco, ki smo jo
predlagali mi, in konferenco,
ki je zdaj predmet posveto-
vanja med vladam. Konfe-
renca štirih, ki smo jo pre-
dlagali mi, naj bi razprav-
ljala in odločala samo o tem,
kako odstraniti nevarni polo-

Prav tako hočejo razne for-
mulacije dnevnega redja kon-
ference petih, da bi vskladili
nasprotujoče si zahteve Rima,
Beograda in zahodnih dežel.

Tu je treba predvsem po-
urediti, da je bistvena razli-
ka med konferenco, ki smo jo
predlagali mi, in konferenco,
ki je zdaj predmet posveto-
vanja med vladam. Konfe-
renca štirih, ki smo jo pre-
dlagali mi, naj bi razprav-
ljala in odločala samo o tem,
kako odstraniti nevarni polo-

Prav tako hočejo razne for-
mulacije dnevnega redja kon-
ference petih, da bi vskladili
nasprotujoče si zahteve Rima,
Beograda in zahodnih dežel.

Tu je treba predvsem po-
urediti, da je bistvena razli-
ka med konferenco, ki smo jo
predlagali mi, in konferenco,
ki je zdaj predmet posveto-
vanja med vladam. Konfe-
renca štirih, ki smo jo pre-
dlagali mi, naj bi razprav-
ljala in odločala samo o tem,
kako odstraniti nevarni polo-

Prav tako hočejo razne for-
mulacije dnevnega redja kon-
ference petih, da bi vskladili
nasprotujoče si zahteve Rima,
Beograda in zahodnih dežel.

Tu je treba predvsem po-
urediti, da je bistvena razli-
ka med konferenco, ki smo jo
predlagali mi, in konferenco,
ki je zdaj predmet posveto-
vanja med vladam. Konfe-
renca štirih, ki smo jo pre-
dlagali mi, naj bi razprav-
ljala in odločala samo o tem,
kako odstraniti nevarni polo-

Prav tako hočejo razne for-
mulacije dnevnega redja kon-
ference petih, da bi vsklad

žaj, ki je nastal s sklepom ZDA in Velike Britanije dne 8. oktobra tega leta. Razen tega bi na njej lahko proučili tudi vprašanja procedure za poznejša pogajanja na katerih bi obravnavali vprašanje po bistvu. Mednarodna javnost, pa tudi areokrog nekaterih držav, navedenih, so se vestrastno podprli to miroljubno pobudo Jugoslavije. Vlade, ki smo jim poslali to našo noto sicer niso so uradno odgovorile. To medtem so se pestali v Londonu zunanji ministri. Francija, Velike Britanije in Ameriko. Vse kaže, da so v načelu sprejeli idejo konferenci, toda z drugačnim značajem. Zdej se govori o konferenci petih, ki naj bi vprašanje meritorno obravnavala celoti. To pa pomeni, da bi konferenca prevzela mnogo večji riziko, da bi bila neuspešna kar zatrdno bo, italijanska vlada ne bo pokazala več odločnosti, da ne bi šli sporazumno rešitev.

Prav tako bo konferenca gotovo neuspešna, če bi se ne stala v senci skrbí, kako rešiti 8. oktober — morda se s metodo Lloyda Georgea. Isem jo sprej citiral. Popolnoma pa premisljajmo to na mnogo predlogi, o katerih tudi pišejo nekateri tuji časniki, ki, namreč, da bi konferenci petih odločala o izpolnitvi sklepa z dne 8. oktobra, če bi se jugoslovanska in italijanska vlada ne sporazume o drugačni rešitvi.

Torej: še ni prepozno, da se ognemo nedoglednim posledicam sklepa z dne 8. 11. 1991.

tolra. Treba pa se je odločil, da bi se nadalje popuščal izsiljevanju in grožnjam, one strani ter tako uničeval vse, kar smo doslej storili za okrepitev varnosti na tistih zemljišnih področjih, ali in prepirati tiste kroge v R. ki v svoji imperialistični slepenosti ne vidijo ničesar razen svojih aspiracij, da t. k. naprej ne gre, ne da bila mir in varnost na svetovno ogrožena.

Mi tudi takšni konferenci kakršno si zamisljajo zahodni dežele, na kateri bi meritorno obravnavali sporno vprašanje ne nasprotujemo, kolikor na tej konferenci stališča Jugoslavije glede sklepa z dne 1. oktobra ne bi prejudicirali. Toda na stvari je treba gledati realistično. Takšna konferenca krije v sebi tudi t. sne nevarnosti. Tudi če bi poskušali najti nekako šot, morajo za dnevni red konference, če bi lahko vendar pot do njega uspeha še dolga. Se v neupen na konferenci, kar ne predlagajo zahodne države, bi lahko zelo resno ogrozili rešitev vsega vprašanja, če bolj zaostriš vse odnose, to se pravi tudi odnose med Jugoslavijo in zahodnimi državami, a to bi lahko samo hudo škodovalo koristim miru v Evropi. Zato je po mojem mnenju zdaj najvarnejše, si prizadevamo, kako bi lahko

v neposrednih diplomatskih stikih zainteresiranih vlad dišča pojasnili in kar najbolj približali. Brez tega ni treba pričakovati, da bi mogla konferenca uspešna.

Jugoslavija je svoje predložke jasno formulirala, zdajući na vrsti druga stran, da kaže svoju pripravljenost miroljubivim sporazumom, koji lahko postal začetak nove oboje u jugoslavansko-italijskih odnosih.

(KONEC)

PRISREČKI

za Dijaško Maticu

Svara M. 150, Suban Fra 130, Šemec Viktorija 200, Škerk Ema 200, Škerk Ant 100, Škrk Alojzija 100, Makuža Alojz 100, Škrk Van 50, Paulina Karolina 150.

TREBEČ: Možina Mar 100, Krizmančič Elizabeta 200, Kalc Marija 200, Kralj Miroslava 100, Šajn Julka 100, Krmarta 1000, Kralj Marija 100, Cube Gizela 100, Kalc Jul 100, Kralj Ana 100, Možina Marija 300, Kralj Stefan 300, Pellegrini Savina 100, Pahor Karel 1000, Čuk Viktorija 50, Kralj Alojzji 50, Krdanilo 50, Kralj Pierina 100, Frolja Marica 50, Frolja Sva 50, Kralj 100, Kralj Kralj Evgena 500, Kalc Marija 100.

SKOFIJE: Sancin Fra 100, Cupin Albina 300, Čurn Bernardo 50, Cunja Argio Ulivetti Vanda 500, Čup Landa 30, Sodnik Rino,

